

Roy Lichtenstein: *The Temple*, 1964, offsetlitografia/offsetlitografi, 60,3 x 45,1 cm

Andy Warhol: *Mao*, 1972, serigrafia/serigrافی, 91,5 x 91,5 cm

Luonnos keräilijän muotokuvaksi

Lars Swanljung kertoo haastattelussa kokoelmansa synnystä ja suhteestaan taiteen keräilyyn. Haastattelijana on taiteilija, Taideyliopiston dekaani Jan Kaila.

Keskustelu käytiin Lars Swanljungin kotona 13.9.2018.

Jan Kaila: Miksi sinusta tuli taiteen keräilijä?

Lars Swanljung: Jos ihmisestä tulee jotakin, niin se useinkaan ei ole hänen päätettävissään, vaan kohtalo valitsee. Osittainen selitys omaan keräilytyteeni liittyy sukuhistoriaani. Kuvataiteet kuuluivat Vaasan kotitalomme ilmapiiriin, vähintäänkin dekoratiivisessa mielessä. Vielä nuoruudessani kuvataiteet eivät kuitenkaan vielä edustaneet minulle tärkeää henkistä elämän osa-aluetta. Olimme veljeni kanssa enemmän kiinnostuneita ”uusista tuulista”, elokuvista ja jazz-musiikista. Keräilyni tavaltaan alkoi elokuvista. Isäni tavoin pidin tarkkaa kirjaa kaikista näkemistäni elokuvista, niiden lehdistä saamista tähdistä ja jopa lippujen hinnoista.

Miten sitten kuvataiteista tuli kiinnostuksesi pääkohde?

Yksi ensimmäisistä ulkomaanmatkoistani suuntautui Kreikkaan vuonna 1975. Matkan aikana syttyi valtava kipinä. Innostuin kreikan kielestä, historiasta ja kulttuurista niin paljon, että opiskelin kreikkaa

työväenopistossa 10 vuotta. Hammaslääketieteen opintojeni jälkeen, kun tunsin saavuttaneeni sillä saralla tarpeeksi, minulla oli pitkästä ajasta tyhjä olo ja keräilijän luonteeni nousi pintaan. Yhtäkkiä huomasin kulkevani Bulevardia kohti pop-taiteen näyttelyä, johon isäni oli saanut kutsun. Forsblomilla oli silloin grafiikan puoti ja katutasossa ikkunassa oli Jim Dinen *Milon Venus* ja Roy Lichtensteinin rasteritekniikalla tehty *Temppeli*. Se oli kuin ilments! Yhteys antiikin maailmaan, kulttuuriin ja maahan, jossa olin vierailut jo kymmeniä kertoja, laukaisi minussa kiinnostuksen ja vastustamattoman omistamisen halun. Teokset maksoivat kuitenkin yhdessä 70 000 markkaa! Puolisomme kanssa olimme molemmat hammaslääkäreitä ja selvisimme lamasta huolimatta jokapäiväisessä elämässämme oikein hyvin, mutta tuollaisia summia meillä ei ollut. Otimme lopulta pankista lainaa, sillä emme voineet valita teoksista vain toista. Olihan se näin jälkikäteen ajateltuna aika rohkea liike.

Miten tuo vastasyntynyt kiinnostus kuvataiteisiin jatkui? Oliko pop-taide sinulle keräämisen lähtökohta?

Pop-taiteella aloittaminen kai liittyi Americana-viehtymykseeni ja sukupolvikokemukseeni. Olin valmistunut ylioppilaaksi vuonna 1963, pop-taiteen alkuvuosina. Lähes kaikkihan tiesivät nimet Warhol, Rauschenberg, Lichtenstein tai jopa Jasper Johns. Havahduin kuitenkin siihen, että yleissivistyksessäni oli kuvataiteiden kohdalla valtava aukko. Olin ihan analfabeetti! Koulussakin minulla oli kuutonen piirustuksessa. Olen aina yrittänyt paikata omia heikkouksiani ja kääntää ne vahuuksiksi. Kun koh-tasin tämän uuden maailman, jota en ymmärtänyt, niin olin kuin imupaperia. Intohimossani halusin ottaa selvää, lukea, matkustaa ja käydä näyttelyissä ympäri maailmaa. Minulla oli kaikki elämän materiaaliset perustarpeet kasassa. Oli perhe, oli asunto, oli auto. Mutta elämäni kaipasi henkistä *boostia*, jota kuvataiteet sitten antoivat. Taiteeseen havah-tuminen tarjosi minulle toisen elämän.

Kävit kymmenen vuotta antiikkiin liittyvillä kurseilla. Tämän jälkeen hypäsit suin päin intensiteetillä modernin taiteen piiriin. Harkitsitko koskaan ammatin vaihtoa: ammatillista toimintaa jollakin kulttuurisella tai taiteellisella intohimojasi vastaavalla alueella?

En ole koskaan kokenut taiteen keräilyä ja ammattiani vastakohtiksi. Olen harjoittanut ammattiani 43 vuotta ja ollut valintaani erittäin tyytyväinen. Vakaa työ antoi mahdollisuuden elää henkisesti rikkaampaa elämää. Olenkin ylpeä käsityöläinen ja tienannut joka pennin näillä kymmenellä nakki-sormella. Emme ole eläneet ylenpalttisesti, ei meillä ole palatseja Espanjassa. Rahaa kuitenkin tuli työteliäille, ahkerille ihmisille sen verran, että sillä pystyi kastelemaan taiteen kenttää. Olen voimakkaasti tahtoihminen, joskus jopa itseksä ja häikäilemätön. Olen aina ajatellut, että ihmisen pitää elää elämää oman tahtonsa mukaan, ja olen voinut sen tehdä.

Jos palataan siihen keräilyn aloittamiseen: te otitte pankkilainan ja ostitte pari todella kallista teosta. Mitä sitten tapahtui?

Asioin noviisina 1990-luvun vaihteessa Forsblomilla, jossa minua suostuteltiin siirtymään grafiikan keräilystä maalauksiin. Forsblomilta siirryin vähitellen Galerie Artekiin. Galleriat olivat minulle vielä jokseenkin vierasta maaperää – mennä nyt sisään Artekiin Esplanadille, jossa kuuntelin, kun Annmari Arhippainen ja Carolus Enckell väittelivät siitä, kumpi on oikein: ”öljy kankkaalle” vai ”öljy kankkaalla”? Se oli ihan oman kokemukseni

Skiss till ett porträtt av en samlare

Lars Swanljung intervjuas om samlingsens tillblivelse och om sitt förhållande till konstsamlande. Som intervjuare fungerar konstnären, Konstuniversitetets dekan Jan Kaila. Samtalet ägde rum hemma hos Lars Swanljung den 13 september 2018.

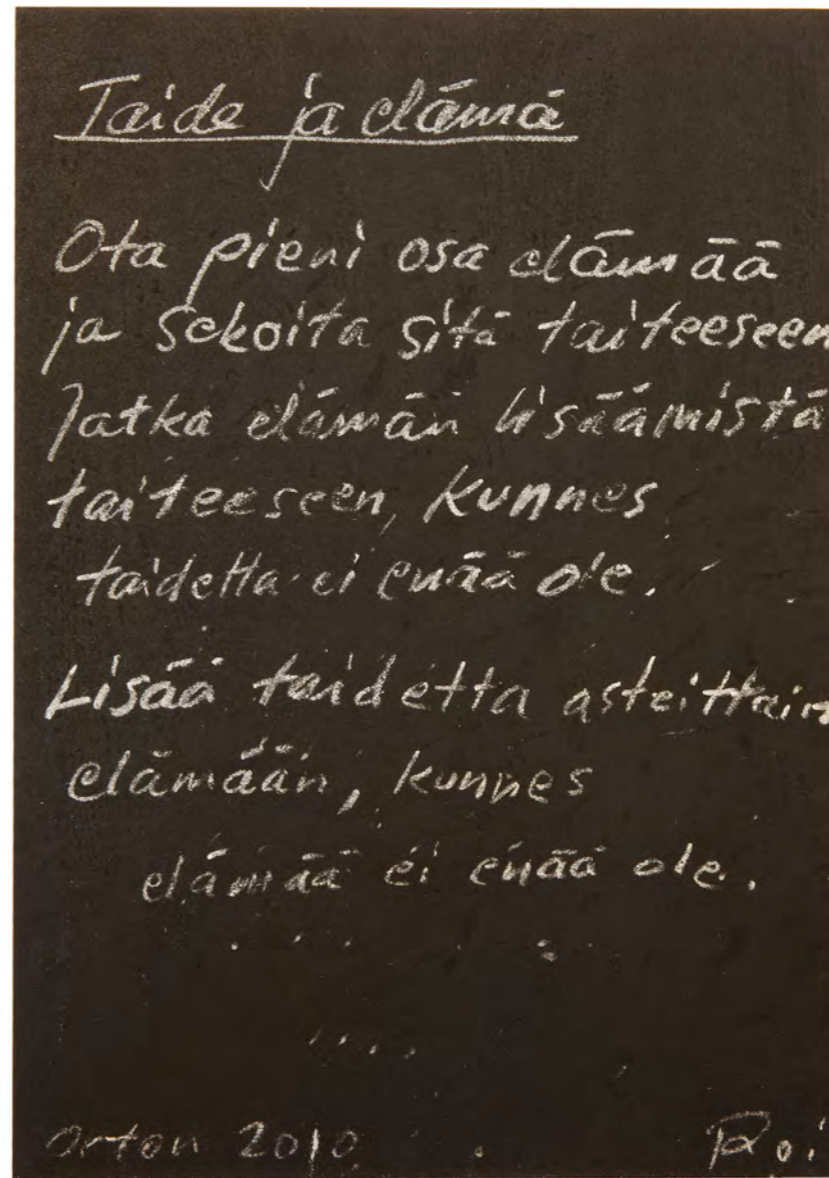
Jan Kaila: Varför blev du konstsamlare?

Lars Swanljung: Om en människa blir någonting är det ofta inte hon själv som har beslutat sig för det utan det är ödet som har utfört valet. En viss förklaring till mitt eget samlande har att göra med min släkthistoria. Bildkonsten var en naturlig del i hemmet i Vasa, inte minst i dekorativt hänseende. I ungdomen fanns bildkonsten ändå inte ännu med som en viktig ingrediens i mitt andliga liv. Jag och min bror var mer intresserade av ”nya vindar”, av film och jazzmusik. Samlandet kom på sätt och vis igång via filmen. I likhet med min far förde jag noga bok över alla filmer jag såg, stjärnorna de fick i tidningarna och till och med biljettpriset.

Hur kom ditt huvudintresse då att inrikta sig på bildkonst?

En av mina första utlandsresor gick till Grekland 1975. Under resan tändes en stark och ihärdig gnista. Jag blev så intresserad av det grekiska språket, Greklands historia och kultur att jag började studera grekiska vid arbetarinstitutet och fortsatte med

det i tio år. Det var efter mina studier vid odontologiska institutionen som jag kände att jag hade uppnått tillräckligt inom det området och drabbades av en tomhetskänsla jag inte känt på länge och då steg min samlarnatur till ytan. Plötsligt märkte jag att jag promenerade längs Bulevarden på väg till en popkonstutställning som min far fått en inbjudan till. Galleristen Forsblom hade då en grafikshop och i fönstret på gatuplan hängde Jim Dines *Venus från Milo* och Roy Lichtensteins *Templet* som var gjord med rasterteknik. Det var som en uppenbarelse! Kopplingen till antikens värld och dess kultur, och ett land, som jag hade besökt redan tiotals gånger, väckte mitt intresse och ett oemotståndligt ägandebegär. Men verken kostade tillsammans omkring 70 000 mark! Jag och min fru var båda tandläkare och klarade oss trots depressionen riktigt bra i vårt dagliga liv, men sådana summor hade vi inte. Vi tog till slut ett banklån för vi kunde inte välja bara det ena verket. I efterhand sett var det ett ganska modigt beslut.

Roi Vaara: Taide ja elämä / Konst och liv, 2010, esineetos, liitu, liitutaulu / assemblage, krita, svart tavla, 42 x 30 cm